

Jameson Land, Østgrønland

På sporet af plateosaurus

Dinosaur-ekspeditionen til Østgrønland i 2012 gik til et sted med sedimenter fra Triastiden. Stedet lå i et område, der kaldes Jameson Land, som ligger ved nogle fjorde cirka halvvejs oppe ad Østgrønlands kyst.

Her havde tidligere ekspeditioner fundet den store plateosaur, som er en af de tidligste store dinosaurer, man kender. De havde også fundet en mængde andre dyr fra den samme periode. For eksempel en af de allertidligste flyveøgler, en af de allertidligste skildpadder og endda et af de allertidligste pattedyr. En af dine egne, meget tidlige forfædre levede altså samtidig med plateosauren oppe i Østgrønland i Triastiden.

Men Østgrønland lå ikke det samme sted, som det gør i dag. I Triastiden udgjorde dette område kanten af det store kontinent Pangæa, og det lå cirka, hvor det sydlige Europa ligger i dag. Sidenhen har det altså "flyttet" sig til der, hvor Grønland ligger.

Grønland var derfor også meget varmere end i dag, og samtidig frodigt, fordi området lå helt ud til kysten. Jameson Land var et stort søområde, hvor store padder – på størrelse med krokodiller – levede og jagede. En gang imellem tørrede søerne ud og blev til kæmpestore mudderflader. På disse mudderflader løb små, hurtige rovdinosaurer rundt og afsatte fodspor. Man har ikke fundet særlig mange af deres knogler, men til gengæld rigtig mange forstenede fodspor. Rovdinosaurerne kunne åbenbart lide at bevæge sig rundt ude på de mudrede søbredder, hvor ingen af de andre dyr holdt til. Måske holdt de godt øje med området og angreb de dyr, der skulle ned for at drikke?

Krokodiller i Grønland?

På dinosaurekspeditionen i 2012 fandt forskerne også et helt nyt dyr. Det var et stort bæst, der mindede om en krokodille. Det hedder en phytosaur. Sådan en phytosaur lignede til forveksling en almindelig krokodille, som vi kender dem. Men phytosauren havde sine næsebor siddende oppe midt på hovedet, mellem øjnene, og på den måde skilte den sig ud fra de krokodiller, vi kender i dag. De har nemlig næseborene siddende ude på spidsen af snuden, ligesom vi også selv har. Selvom phytosauren ikke var en krokodille, lignede den alligevel krokodillen meget, fordi den levede på samme måde. Den havde altså også en krop, som var indrettet sådan, at den kunne leve halvt neddykket i vand, trække tørstige dyr ned under overfladen, til de druknede, og holde fast på glatte fisk i vandet. Sådan ser krokodiller stadig ud i dag – fordi det er et design, som virker til det formål, det skal. Men phytosauren uddøde ved slutningen af Triastiden. Måske fordi de små rovdinosaurer var mere effektive til at jage end den?